ראש מרכז ישיבות "בני עקיבא", הרב חיים דרוקמן

"אינני חושב שאנחנו צריכים לפשות חשבון-נפש מיוחד יותר מכל חלק אחר בע"מ"

בסוד שיח

מאת שאול שץ

יגאל עמיר, ודאגתו, היבר לא פעם ולא פעמיים על "כ' כוכבא השני". בשכונת עין שריגן בהנחלאות, היה משמיע לעתים ברמיזים קשים, לא כאלה, אלא בשיחות הרגילות עם הבנות והבנים בשעות הפנאי. הללו היו שרים לו בתגובה "הוא יגאלנו". נשיות מכתים טובים מאד, שנלוו אליו מהמרות, כי מעולם, מעולם לא לקח את דבריו בקנאות ולא עלה על דעתן, כי לפניהן רוצה שמטבעו אל, ובשעה רוצה יגאלנו - עשו זאת בבריחות ודעת ולא ידעו, כי מצברי הסרוף שלו נסערים.

עוד לפני שהיה ב"כרם ביבנה", עוד לפני הפקולטה למשפטים באוניברסיטת "בר-אילן", ודבה לפני, הוא עשה מעשים שהיו בבחינת תמרור אזהרה לבני אישיותו המבוהל. לא על רקע דתי ולא על רקע לאומי, אלא מסוג בהוויה והזמנית. מה שהטעה את המסובבים אותו, היתה "המסכה האינפלציונית" שעטה על פניו ובשרון לימד מעולה הניבים שלא חשפו שום איזם. אותם עיניים והתנהגות, שהטעו את אנשי האבטחה המנוסים בכבוד מלכי ישראל ואת כל מי שהיה בדלת אמותיו.

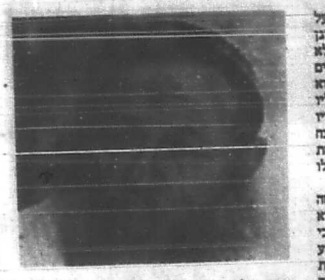
מסע השיכונה והשיגאה המתגלה בימים אלה כלפי הציבור הרחב בעל ההשקפות היבניות, אינו משרת דבר זולת מטרות פוליטיות מכוונות היטב, שכן, הממסד הפוליטי הקדיר שמאלנו יודע היטב, כי המציונות של המתנחלים, ותנועת ההתיישבות המתנחלים עצמם (ולהציא ישוב או שניים המכוונים היטב לרשויות) לא ויהנו מעולם מכללי המותר והאסור במדינה דמוקרטית.

בקלות ניתן לאתר באמצעות מדגי טלוויזיה של הרשתות הזרות המקשימות ועל-ידי תמונת צלמי הקהילות, מי היו נושאי השלטים והכרזות עם קריאות הנגאי לראש הממשלה ומה היתה השתייכותם המפלגתית? איש מהם לא בא משורות המפד"ל ושלוחותיה ואפשר להסכים בהימור, כי גם לא משורות הליכוד, צמח ומולדת. הנפשים יודעים ומוכרים, הכתובת ידועה.

ובתוך כל הידי המכוון היום לתוכשי "הכיפות הסרוגות" בהכללה מבהילה, אפשר לקבוע בוודאות, כי את השלטים הללו בימין הקיצוני בנתה התקשורת ורק היא. בכוחם להתעלם מהם, נתנה להם במה וכך גם הזינה את "הפונטנציאל", שביקש לתת פורקן לקיצוני הליכוד, צמח ומולדת. הנפשים יודעים ומוכרים, הכתובת ידועה.

הציבור החרדי בעל ההשקפות היבניות, אינו משרת דבר זולת מטרות פוליטיות מכוונות היטב, שכן, הממסד הפוליטי הקדיר שמאלנו יודע היטב, כי המציונות של המתנחלים, ותנועת ההתיישבות המתנחלים עצמם (ולהציא ישוב או שניים המכוונים היטב לרשויות) לא ויהנו מעולם מכללי המותר והאסור במדינה דמוקרטית.

בקלות ניתן לאתר באמצעות מדגי טלוויזיה של הרשתות הזרות המקשימות ועל-ידי תמונת צלמי הקהילות, מי היו נושאי השלטים והכרזות עם קריאות הנגאי לראש הממשלה ומה היתה השתייכותם המפלגתית? איש מהם לא בא משורות המפד"ל ושלוחותיה ואפשר להסכים בהימור, כי גם לא משורות הליכוד, צמח ומולדת. הנפשים יודעים ומוכרים, הכתובת ידועה.

ובתוך הבדה שבשחרוחם ובצאי הם מקיימים מצווה מהמצוות החשובות ביותר של קיום עם-ישראל והחזרה על ארץ-ישראל. מה שאומרו הוא, שבראיה בירורית, אי-אפשר לעשות דבר המנוגד לתורה ולהלכה. אבל, אין בזה משום קריאת תיגר על תוקף המדיניות, שיש בהחלט לקיימם.

"דעמארי: מכל הימנו שתדע, האין להעריף את אחרות הקם עלימני מאמצים בלתי פוסקים מעוררי קיצוני בשאלות שלמות הארץ, מה גם שקיימת מחלוקת בין רבנים בסוגיית "שמחים תמדית שלום"?

הרב חיים דרוקמן: אנחנו איננו "בעלי בתים" על התורה. מי שאין-ישראל היא אבלו רק עניין פוליטי, או הוא ואיי יכול לעשות בה כאוות נפשו. אולם, מי שאבלו ארץ-ישראל היא תורה והלכה, אין הוא יכול לספוח מהן ואינו יכול לעשות בהן כרצונו. באותה מידה שאינו יכול לעשות כרצונו לגבי כל הלכה אחרת. כמו שאינני יכולים לוותר על שום את בתורה, וכמו שאינני יכולים לוותר על אף יהודי - כך איננו יכולים לוותר על חלק מחלקיה של ארץ-ישראל. מבחינה אמונתנו עם ישראל, תורת ישראל וארץ ישראל הם קדושה משולשת אחת ואין אנו יכולים למגוע באף אחד מהכיבוים.

האם יעלה על רעתו של מישהו לומר בזאו ובזחזר על שבת קדש למען אחרות הקש? או על תוק גישראלן וגירדיסין למען אחרות העם או ח'ו להפסיק ולהניח לתילין למען אחרות העם? אנחנו צריכים לעשות הכל למען אחרות העם, אלא שלנגי אותם נשאים שהם שנויים במחלוקת, לא נוכל לנשר על פניהם על-ידי שנוותר על יסודות שהם מהשתיה אמונתנו. אין ספק, כי צריך לעשות את הכל כדי להגביר את האחדות בעם ולהעמיקה למרות החילוקי דעות. מה שמאחד אותנו הוא מעל ומעבר לכל חילוקי דעות, שאותם אין לשטשש.

בידוע הוא שאין הסכמה בעניין שלמות הארץ. כמו שישנם חילוקי דעות בתחומים אחרים, בפרשה למשל, ישנם רופאים הסבורים, כי בסקירה סמצ'וקי יש לנתח ואילו עמיתיהם שוללים את הניתוח מכל וכל ורואים בו אסון. נכון, ישנם חילוקי דעות בין רבנים בעניני הלכה, אבל, מה שמקשם אותי הוא שאותם רבנים שרעמם בעניין ארץ-ישראל שונה משלנו, מדביקים לעמדתנו בעניין ארץ-ישראל תוית פוליטית. זו גישה שאין הדעת סובלת אותה ויש בה אומר שלום. זה בכלל עוות-מצח מצדו שהגיע ללוזיה. ומצב"ל רשות השידור, מוסי קירשנבאום אמר אתמול למכבי, שהשתתפותי בלוזיה, זה פשוט מעשה ציני ואינו מבין איך הלכתי להגיע ללוזיה.

איזו שיבוצה תתמנית היא זאת? איזו השתלחות? אנשים שלא דיברו אתי מעולם, שלא שמעו את רעותי, הנה הם בוחנים כליות ולב ושפוט מלילות שפלות. האם אלה הם הלקחים מהמעשה הטראגי הזה? איה חשבון הנפש האמיתי?

והיו גם מעשים נוראים יותר ממה שסיפרתי כאן. תפסו כמה תלמידים מאחת מישיבות "בני עקיבא" ונתנו להם מכות בשעה שאותם לומדים לדבוה. והקריאה הזאת "אתם רוצחים", נשמעה השבוע כמה פעמים במקומות שונים כלפי תלמידנו ותלמידתנו. הרי אלה גילויים נוראיים של שינאה. כל מי שיש בו שיפת אחריות לאומית, צריך היה לעשות הכל כדי למנע אותה ולא ללבות אותה, כפי שנעשה בימים האחרונים.

אנחנו מתבכים לעיניים, לאידיאלים, לערכי היהדות האמיתיים, ערכי האנושיות האמיתיים וב"ה הצלחנו לגדל דור צעיר, שהוא מהווה מופת בכל התחומים: המוסרי, הלאומי והאנושי. והו נוער שאינו יודד מן הארץ, איננו משתמט משרות בצה"ל, אלא להיפך מתגדב ליחידות הנבחרות ביותר. לא תמצא אותו בין שודדי הבנקים האנוסים ובין מוחלי בית הסוהר. הוא מהווה מופת ממש בכל התחומים. האם גדל אישורו עשב שושה שסילף את הערכים שלאורם גידלנו אותו וחינכנו אותו - וראי שזה מכאיב לנו מאוד. אך כלום סבור מישהו שכתוצאה מכך צריך להפסיק ולהגן לאותם ערכי-אמת שהם ציפור נפשנו? נכון, נכשלנו בחינוכן, אבל אי-אפשר לומר שזו תוצאה של החינוך שלנו. התיקוך הוא הנכון - הוא כשלון של החינוך שלנו. כל אדם שפוי יודע, שאף מחנך אינו קובלן להצלחות, אלא שבסך הכל החינוך שלנו הוא הצלחה מאין כמותה ואין לנו מה לשנות בסולם ערכיו.

זהו אולי המקום להזקיע את הציבועת הנוראה של כל אלה המפנים כלשינו אצבע מאשימה. אם בקיבוץ מסויים היו מקרים של אונס, כלום יעלה על הדעת להצנות, אצבע מאשימה כלפי הקיבוץ הקיבוצית כולה? שודדי הבנקים ומבצעי מעשי הפשע המתפרסמים, לא התחנכו במוסדות התורה שלנו, אז מה? האם נפנה אצבע מאשימה לכתובתו של הציבור החילוני ונאמר שכולם אשפיסם? רבש"ע, איזו איפה ואיפה יש כאן? איזו צביעות. ישנה כאן ואלה גילוי שינאה כלפי הציבור הדתי-לאומי? התופעה הזאת ראויה להוקעה, ובואב הלב שרווקא בימים אלה שיש צורך לטפח את האחרות ואת אהבת הזולת ולהרבות אהבה בין כל חלקי העם, מעבר לכל חילוקי דעות, או עושים בדיוק את ההיפך.

"דעמארי: הרב יחי עם רבנים אחרים פסק פסקים להלכתיים, שעניינם סירובי פקודה. האין בכך בדי לערוף לאחדות יעיש הישר בעיניו יעשה?"

הרב חיים דרוקמן: חלילה, חלילה. אין ביזון והודאה של סירובי פקודה. בדברים פסריימים הנוגעים את התורה והחלכה היהודית חזרנו על מה שהיה מובן ומקובל במשך שנים רבות. מאז שצה"ל קיים. אילו ניתנה פקודה הנוגדת את פסק ההלכה, היה צריך לסרב לה. אם, למשל, ניתנת לחייל פקודה לחלל שבת שלא לצורך מבצעי, וראי שצריך היה לסרב פקודה והדבר ברור ומובן לכל. ומי שפיקני ישובים באיי-ישראל הוא לגביו כמו חילול-שבת - הרי הוא צריך לנהוג בהתאם. וכמו שאמר הקולה המדינה היה ברור, עקרוני לפחות, שלא יתכן לתת פקודה הנוגדת את ההלכה בהתדה, כך גם הדבר היום.

לא צריכה להינתן פקודה על פיטוי ישובים באיי-ישראל. פקודה כזאת תעמיד את החייל בפני בעייה מצפונית חמורה שעלולה לגרוח סירוב פקודה.

אין עיינינו נשואות לסירובי פקודות וגם מיותר להדגיש שהלמידנו הם מהמאבנים ביותר והמסורים ביותר שבין חיילי צה"ל. הם פועלים ב"ראש גדול" ובתוך חילה השם ממש. נוסף על כך אני רוצה לציין, שחרוב הגדול ביותר של רבני ישראל סרב שאסר להתיר על הלקים מארץ-ישראל.

"דעמארי: הסיבה העיקרית לחלוקת ומאבקים את מקומה הנשר הישפודי בין הציבור החיתי לבין הציבור שאינו שומר מצוות?"

הרב חיים דרוקמן: אספר לך מעשה שהיה. באחד מימי ועידות-בני-עקיבא האחרונה, בא סגן שר הבטחון לשעבר, ח"כ מרדכי גור ז"ל לבקר את משתתפיה. בהזדמנות זו, שאל אחד מצירי הועידה את "סגור" הסם לא התרחקנו מדעתם? ותשובתו של "סגור" היתה: "אם משוא התרחק - זהו הסם שהתרחק, הוא התרחק מעירנים, והוא התרחק מאידיאלים. אתם נשאים ערכים, אתם נשאים אידיאלים". אנחנו חייבים לעשות לעשות לכל כדי להיות גשר בין כל חלקי העם, אבל לא לוותר על ודבנו השלימה, שאנו מאמינים בה בכל לב, ושלאורה אנחנו מנסיליים את העם בדרך האמיתית. רוזקה במציאות הנוכחית מתברר יותר ויותר, שכלי אמונה ובלי תודה מגיעים הלילה להתפרקות מכל הערכים, כולל הערכים הלאומיים. תרומתנו האמיתית לעם כולו, אינה יכולה להיות בנוסחת על ויתור על הערכים אלא דווקא דבקות בהם. הכל מתוך הפגנת אהבת-אמת לכל יהודי וברוח משנתנו ודרכה של הציונות הדתית מאז ומקיומה.

"דעמארי: האם אינה מצדיר בהיבטרשות הנוכחי למשולת אחרות לאחרים, ללא תיקים מפניעים, כדי להביא להגיעה בעם, למרות שהממשלה, קידב לחדיר אינה מתבוננת לחזור מה מסכסך אותלו?

הרב חיים דרוקמן: אני בהחלט מצדיר בהקמת ממשלת אחדות לאומית, מתוך תקוה שבמציאות הנוכחית היא עשויה לצמצם פערים ולקרב בין הקטבים. חוד עם זאת ברור, כי לא ניתן יהיה להקים ממשלה שכזאת ללא מצע מוסכם ויקור יסוד מוסכמים או הבנות כלשהן בין כל מרכיביה. ראינו כבר, שללא הסכמה לאומית מתעוררות בעיות קשות. כך היה ב"מלחמת לבנון", כאשר חצי העם התנגד לה ואותו הדבר בתהליך המדיני הנוכחי, שכחצית העם ויותר שולל אותו. אי-אפשר לצאת למלחמה מתך או למגות להתליך של שלום מאידך בלי קונצנזוס לאומי ואת זה צריכים להבין ביום כל אותם אלה, שביקרו את מלחמת לבנון בזמנו.

ואני רוצה לסיים ולומר בקול רם: לא לאלימות כן לשלום משכוונתי קדם כל "כן לשלום" בתוך העם עצמו. לפני שיעשים שלום עם האויבים צריך לראשו שיהיה שלום בתוך העם.

בעקבות צעדו זה של פורת, טילמן אלוי יצחק רבין הביעה, הודה לו על הדברים והמסיק לא את זה אף יעם בכל עת שתרצה ובכל מעמד שאני אהיה דלתי פתוחה בפניך". אומר ח"כ פורת. במידה רבה הוא קיים את הבטחתו זו, והיו לי עשרות פגישות אתו ועל רבות מהן לא פורסם כלל. האפשרות לעלות ל"גבעת התיר" באפרת היא בזכותו. תבעו מאתנו מחיר אסטרונומי בעד הקרקע ובהתעקרותו שלמנו פחות בהרבה; ישיבת שלום על ישראל" בריחתו נשארה כנה בזכותו; הוא סייע בעניין חשב ניאד לישיבת "עטרת הכהנים" בעיר העתקה והטיל מלוא כובד משקלו בעניין הדרך לקבר רחל, שתחיה בשליטה יהודית בלעדית. הדברים הללו חושבו לאחר שיחות אישיות אתו והיתה לו תיכוכת להאזין גם לבר-פלוגתא.

בתמונה: יצחק רבין ז"ל בשיחה עם חנן פורת בעת ביקור בגוש-עציון, זמן קצר לאחר שיצא בהצהרה, כי לא אויכת לו שיגיעו ל"גוש" עם ויזה.